

Jacobus Oranje Integriteitspenning

Jacobus Oranje was rector magnificus van de VU tijdens de oorlog en als zodanig was hij verantwoordelijk voor de verzetshouding van de VU. Ook breder, buiten de VU, was hij actief als voorzitter van het hooglerarenoverleg. Kort na de oorlog is hij overleden. Er is een gedenkplaat voor hem naast het Auditorium.

Oranje werd na zijn werk als leraar klassieke talen aan de jongensschool in Zuid-Afrika rijksambtenaar in Nederland, hoofdcommies bij het Ministerie van Arbeid, Handel en Nijverheid, wat hij anderhalf jaar deed. Hierna ging hij als jurist in de functie van secretaris werken bij het Philips concern te Eindhoven. Naast zijn werk schreef hij aan zijn proefschrift en promoveerde op 20 mei 1938 bij Prof. mr. P. S. Gerbrandy aan de Vrije Universiteit. Toen Gerbrandy minister van Justitie werd in 1939 werd Oranje zijn opvolger als hoogleraar Handelsrecht, Faillissementsrecht en Burgerlijk Procesrecht.

Vanaf het begin van de Duitse bezetting raakte Oranje betrokken bij het verzetswerk. Hij vond het van het grootste belang om zich in te zetten voor en leiding te geven aan het verzet en organiseerde de medewerking van velen bij zijn activiteiten. In het voorjaar van 1943 werd hij rector magnificus en zette hij zich in voor de benarde positie waarin vele studenten van zijn eigen universiteit maar ook anderen verkeerden. Hij werkte mee aan en initieerde interacademische contacten tussen hoogleraren, docenten en studenten en coördineerde vele agitatie- en verzetsacties. Ook regelde hij dat na de sluiting van de universiteiten studenten bij hem thuis en bij collega's clandestien tentamens konden blijven afleggen. Samen met onder meer Victor Rutgers zette hij een illegaal netwerk op van tentaminering op diverse adressen met bijbehorende roosters en spreekuren.

Met zijn welsprekendheid en juridische scholing wist hij, zich beroepend op het volkenrecht, de bezetter te wijzen op zijn verplichtingen. Hij zocht hierbij altijd het contact met de Duitse autoriteiten zodat zijn autoriteit en positie hem toegang bleef verschaffen in gevangnissen en kampen en hij lange tijd vrij kon blijven reizen. In februari 1944 reisde hij naar Duitsland en kon kampen bezoeken waar weggevoerde en tewerkgestelde studenten verbleven. Hij kon velen tot verzet brengen in het geheim, kon de behandeling in de ziekenhuizen en kampen controleren en kon door zijn ingrijpen de omstandigheden vaak verbeteren. Hoofddoel van zijn missie was echter het verzet. Hij hielp de studenten om te kunnen ontsnappen door hen vluchtroutes te wijzen, uit te leggen hoe ze als blinde passagiers mee konden reizen met de trein, te vertellen waar ze bij welke verzetspost bij grensovergang steun en opvang konden krijgen en meer. Ook nam hij zelf illegaal valse persoonsbewijzen mee om uit te delen. Ook bezocht hij vlak voor diens dood oud-minister-president Hendrikus Colijn in zijn gevangenschap in Ilmenau.

In opdracht van de Nederlandse regering in ballingschap zette Oranje samen met anderen eind 1944 de organisatie in gang om na de te verwachten bevrijding een radiozender op te zetten. Hij reisde regelmatig per fiets naar Hilversum om daar te overleggen met illegale werkers vanuit de mediawereld. Het zou echter langer duren dan verwacht voordat de bevrijding een feit zou zijn. In september 1944 trad hij tevens toe tot het College van Vertrouwensmannen dat de voorbereidingen ging treffen om een ordelijk bestuur op te zetten na de te verwachten bevrijding. De leden van het college hielden regelmatig geheime bijeenkomsten, onder andere in de Valeriuskliniek in Amsterdam die Oranje als rector magnificus van de Vrije Universiteit kon regelen voor een zogenaamde "wetenschappelijke vergadering". Bij het aanbreken van de hongerwinter heeft Oranje in vele overleggen met de bezetter, de spoorwegen en de vakbonden voor elkaar gekregen dat er toch treinen met voedsel konden rijden om de ergste ellende te voorkomen. Zijn werk werd op het

laatst steeds moeilijker omdat de Duitsers hem op de lijst van staatsgevaarlijke elementen hadden geplaatst en hij daardoor gedwongen werd van het ene adres naar het andere te verhuizen.

Reglement Jacobus Oranje Integriteitspenning.

Artikel 1: de Jacobus Oranje Integriteitspenning wordt in het leven geroepen door de Postgraduate Opleiding Compliance & Integriteit Management van de School of Business and Economics.

Artikel 2: uitreiking geschied aan een persoon die zich op buitengewone wijze heeft ingezet voor de bevordering van integriteitmanagement binnen zijn of haar organisatie of sector. De criteria die hierbij worden gehanteerd zijn:

- De kandidaat heeft baanbrekend/innovierend werk verricht op het terrein van integriteitmanagement;
- De kandidaat is (inter)nationaal actief betrokken bij kennisoverdracht op het gebied van integriteit;
- De kandidaat heeft een positieve, blijvende en bedrijfsoverstijgende (sector) bijdrage geleverd aan de integere bedrijfsvoering van de organisatie;
- De kandidaat heeft niet geschuwd ingrijpende keuzes te maken met als oogmerk het verbeteren van de integriteit en het integriteitmanagement van de organisatie;
- De kandidaat heeft door zijn bijdragen aan de verbetering van de integriteit en het integriteitmanagement als voorbeeld gediend voor organisaties binnen de sector en zelfs sector-overschrijdend.

Artikel 3: De Jacobus Oranje Integriteitspenning ziet niet op de persoonlijke integriteit van degene aan wie deze wordt overhandigd, maar aan zijn of haar bijdrage aan de integriteit en het integriteitmanagement van een organisatie, sector of tak van wetenschap. Desalniettemin, dient de ontvanger van onbesproken gedrag te zijn.

Artikel 4: de toekenning wordt vastgesteld door een jury bestaande uit vooraanstaande vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de wetenschap met specifieke kennis rond compliance en integriteitmanagement.

Artikel 5: studenten, alumni en docenten van de Postgraduate Opleiding Compliance & Integriteit Management hebben ieder het recht om een of meerdere kandidaten voor te dragen voor de nominatie van de Jacobus Oranje Integriteitspenning, met een gegronde onderbouwing daarbij. De jury overlegt en komt gezamenlijk tot een oordeel op basis van een meerderheidsbesluit.

Artikel 6: de jury stelt met behulp van het secretariaat van de Postgraduate Opleiding Compliance & Integriteit Management van de School of Business and Economics een juryrapport vast. Het juryrapport omvat de beweegredenen van de jury voor de toekenning van de Jacobus Oranje Integriteitspenning aan genomineerde persoon. Het juryrapport zal geen verwijzing naar een minderheidsoordeel bevatten.

Artikel 7: de Jacobus Oranje Integriteitspenning is in principe een jaarlijks uit te reiken prijs. Echter, in een jaar waar geen kandidaat is die door de jury als geschikt wordt geacht, zal geen uitreiking plaatsvinden.

Artikel 8: de uitreiking vindt plaats tijdens het jaarlijkse symposium van de Postgraduate Opleiding Compliance & Integriteit Management van de School of Business and Economics.

Juryleden:

Voorzitter: Prof. Dr. Jean Frijns

Vice-voorzitter: Mr. Jacques Schraven

Lid: Dr. Edgar Karssing

Lid: Ilse M. Roeleveld-Schmidt MBA EMOc CRMA

Lid: Prof. Dr. Sylvie Bleker-van Eyk

Indien een jurylid aftreedt, doet de Voorzitter samen met de overgebleven juryleden een voordracht voor een nieuw jurylid. Het Curatorium van de opleiding beslist hierover.

Secretaris jury:

Het secretariaat van de Postgraduate Opleiding Compliance & Integriteit Management zal als secretaris fungeren.